

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

20. červenec 2021

NOVINKY

Výstava

Alois Jirásek, Litomyšl a Filosofská historie

22. srpen 2021 – 2. leden 2022

Výstava k 170. výročí narození Aloise Jiráska (1851–1930) připomene život a literární tvorbu jednoho z našich nejvýznamnějších a nejvlivnějších spisovatelů v době jeho pedagogického působení na gymnáziu a městské reálce v Litomyšli (1874–1888).

Litomyšl byla Jiráskovým prvním učitelským místem, a přestože si v maloměstském prostředí zprvu stýskal, brzy k městu přilnul a plně v něm rozvinul svůj talent. Mezi Jiráskem a Litomyšlí následně vzniklo velmi silné pouto, trvající až do konce spisovatelova života.

Chystaná výstava se zaměřuje zvláště na novelu *Filosofská historie*, která se v roce 1937 dočkala filmového zpracování režisérem a scénáristou Otakarem Vávrou, přičemž její natáčení probíhalo přímo v Litomyšli.

Vernisáž výstavy, nad níž převzali záštitu starosta Litomyšle Daniel Brýdl a předseda spolku Svatobor profesor Václav Liška, se uskuteční **v sobotu 21. srpna ve 14 hodin**. Úvodní slovo pronese předseda Společnosti Aloise Jiráska profesor Miloš Zelenka. Slavnostního zahájení výstavy se zúčastní také potomci Aloise Jiráska.

Alois Jirásek v roce 1878, kdy publikoval Filosofskou historii.

Doprovodný program pro veřejnost – Jiráskova Litomyšl

Výstavu doplňuje interaktivní doprovodný program, vhodný pro malé i velké návštěvníky, který Vám přiblíží život a tvorbu slavného spisovatele. S Mistrem Jiráskem se můžete také vydat na procházku městem a navštívit místa, kde pobýval, pracoval nebo odpočíval. Mapa s trasou bude připravena na pokladně muzea.

(Martin Boštík)

Nová kniha

Filosofská historie. Komentované vydání

Filosofská historie patří mezi vrcholná díla české krásné literatury. Jde o archetypální příběh horkokrevného mládí, lásky, odhodlanosti a touhy po svobodě, zasazený do maloměstského prostředí let 1847–1848. Líčením revolučních událostí roku 1848 však přesahuje lokální zakotvení a podává obecný dobový portrét. V průběhu času lákala novela uměleckou obec natolik, že se dočkala divadelní, rozhlasové, filmové, baletní a nakonec i muzikálové adaptace. Byla také přeložena do několika cizích jazyků.

Její nové vydání, obohacené o podrobný poznámkový aparát, doprovodnou studii a skvostný výtvarný doprovod orlickoústeckého akademického malíře Františka Šmilauera (1892–1972) vzniklo na půdě Regionálního muzea v Litomyšli ve spolupráci s Městskou galerií Litomyšl.

Autorem grafické úpravy knihy, kterou vydává Regionální muzeum v Litomyšli a nakladatelství Arbor vitae, je Jiří Lammel.

Publikace bude veřejnosti představena na vernisáži výstavy Alois Jirásek, Litomyšl a Filosofská historie, která začne v hlavní budově muzea v sobotu 21. srpna ve 14 hodin.

(Martin Boštík)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Pastelový svět

aneb Až budu tvrdě spát, přijdu se na sebe podívat

pondělí 26. července 2021 od 10 hodin

„Až budu tvrdě spát, přijdu se na sebe podívat.“ Inspirativní věta z Portmanovy postele, která nás možná zavede do nehmotných světů. Nechte se lákat technikou malby suchým pastelem, pro kterou je příznačný její sametový povrch, široká škála zářivých i tlumených barevných odstínů, malířský nebo kresebný rukopis. Průvodkyní vám bude litomyšlská výtvarnice Míla Gloserová.

Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz nebo na tel. 777 840 425. Kapacita je 8 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 15 let. Cena dílny 400 Kč včetně vstupu do expozice. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu.

(Hana Klimešová)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Světlo a stín – kresba tužkou a mikrofixem

pondělí 23. srpna 2021 od 10 hodin

Kresba je podstatou každé další výtvarné činnosti. Jak se nedopouštět základních chyb a jak pracovat se světlem a stínem se naučíte s Pavlem Piekarem, jedním z předních českých současných linorytců. Kresba bude probíhat v plenéru a v případě nepříznivého počasí v Portmoneu.

Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz nebo na tel. 777 840 425. Kapacita je 8 osob. Kurz je určen pouze pro dospělé. Cena dílny 400 Kč včetně vstupu do expozice. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu.

(Hana Klimešová)

Akce pro veřejnost

Odhalení pamětní desky Ladislavu Horáčkovi

3. – 4. září 2021

Litomyšl vděčí Ladislavu Horáčkovi za mnohé – stál u založení restaurátorské školy (dnes Fakulta restaurování Univerzity Pardubice), financoval vznik novodobých nástěnných sgrafit v dnešní Váchalově ulici, inicioval pojmenování této ulice a je také jedním z otců zakladatelů recesistického festivalu Lázní ducha. A v neposlední řadě zachránil Portmoneum, které v roce 1991 zakoupil od Národní galerie, nechal jej nákladně opravit a zrestaurovat Váchalovy unikátní nástěnné malby.

Před dvěma lety přišli pražští přátelé Ladislava Horáčka s iniciativou na umístění pamětní desky na Portmoneum. Z finančních darů soukromých osob a příspěví města Litomyšl a Pardubického kraje, který je vlastníkem Portmonea, vzniklo velmi osobité dílo, jehož realizace se ujal akademický sochař Petr Císařovský.

Deska bude slavnostně odhalena na Portmoneu **v sobotu 4. září v 15 hodin**. Po celou sobotu bude vstup do Portmonea zdarma a otevřeno bude výjimečně až do 18 hodin.

V rámci bohatého doprovodného programu vystoupí před Portmoneem v pátek 3. září od 19 hodin Jiří Šlupka Svěrák se skupinou Nejenblues. Jste srdečně zváni!

Odhalení pamětní desky Ladislava Horáčka na Portmoneu a doprovodný program

pátek 3. září v 19 hodin

Koncert Jiřího Šlupky Svěráka a skupiny Nejenblues před Portmoneem (T. Novákové 75)

Jiří Šlupka Svěrák byl osobním přítelem Ladislava Horáčka a rovněž jeho oblíbeným interpretem.

sobota 4. září v 15 hodin

Slavnostní odhalení pamětní desky Ladislava Horáčka na Portmoneu

Vystoupí ochotnický spolek Filigrán s několika áriemi z opery Krvavý román.

sobota 4. září v 17 hodin

Promítání dokumentu „Krvavý román“ o životních osudech Ladislava Horáčka a jeho působení v Litomyšli

Komentářem film doprovází jeho autorka Tereza Brázdová (zahrada Portmonea).

Akce se uskuteční v rámci „Litomyšlské veselice“ (více na www.litomysl.cz).

(René Klimeš)

ZE ZÁKULISÍ

Výběrové řízení na provozovatele kavárny v muzeu

Regionální muzeum v Litomyšli vyhlašuje výběrové řízení na pronájem a provozování kavárny v budově muzea. Termín podání nabídek je do 6. 9. 2021 do 15.00 hod.

Výzva je ke stažení na <http://www.rml.cz/cs/informace/vyberova-rizeni.html>.

(René Klimeš)

Portréty Josefa Váchala rozšířily sbírku muzea

Málokdy se stane, že Vám někdo dá něco jen tak. Nám se to stalo!

Regionální muzeum v Litomyšli spravuje od roku 2016 i Portmoneum – Museum Josefa Váchala, které koupil od dcer zesnulého Ladislava Horáčka Pardubický kraj. Ovšem Portmoneum, to tehdy byla jen budova bez exponátů, sbírkové předměty nebyly. Od Památníku národního písemnictví jsme si dlouhodobě vypůjčili Váchalem zhotovený nábytek pro Josefa Portmana, ale další možnosti byly značně omezené. Regionální muzeum mělo tehdy ve sbírce jen předměty vážící se k tiskařské činnosti Portmana, nikoliv k Josefu Váchalovi. Ono se ale tak nějak předpokládá, že v Mistrově muzeu Váchala máte! Kdo se v oboru trochu pohybuje, ví, že nakoupit dnes Váchalova díla je dost obtížné a hodně drahé. Naše oblast zájmu se navíc soustředí na 20.

léta 20. století, kdy Portman s Váchalem udržovali nejužší spolupráci a kdy vznikaly malby Portmanových pokojů. Takových Váchalových prací se však na trhu objevuje poskovnu.

Vedle originálních Váchalových děl ovšem někdy potřebujete ukázat Mistra v jiném světle. A právě s tím nám pomohli přední čeští linorytci. Společně nám věnovali portréty Josefa Váchala, které sami zhotovili, některé speciálně pro tuto příležitost. Pavel Piekar, Petr Palma, Zbyněk Hraba a Ladislav Sýkora tak rozšířili naše sbírky o osmnáct předmětů – linoryty jednobarevné i vícebarevné, dřevoryt a tiskařské štočky. Slavnostního předání děl v sobotu 26. června se účastnil také Petr Tylínek, obdivovatel a sběratel děl Josefa Váchala a Anny Mackové, který nám při té příležitosti přenechal svá exlibris s váchalovskou tematikou.

Darované grafické listy byly vystavené v Portmoneu pouze během sobotního odpoledne. Návštěvníci se

s některými z nich ale budou moci potkat v roce 2022, kdy plánujeme výstavu přírůstků do sbírek za poslední roky. Díla budou také zkatologizována a poté zveřejněna na sbírkách online - sbirky.rml.cz – kde budou dostupná všem zájemcům.

Ještě jednou autorům darovaných děl moc děkujeme!

(Hana Klimešová)

PROBÍHÁ

Nevyhazujte staré časopisy do sběru!

Regionální muzeum v Litomyšli chystá na příští rok velkou výstavu o časopisech pro děti a mládež od jejich počátků po začátek 90. let (období Rakouska-Uherska a Československa). Jestli máte doma staré Junáky, Puntí, Mladé Hlasatele, Rodokapsy, Pionýry, ABC, Čtyřlístky, Pify, Mickey Mouse apod. a je vám líto je vyhodit nebo se vám nechce je rozprodávat za pár korun, přineste je do muzea. Vzácnější kusy odkoupíme za rozumné ceny. Kontaktní osoba: Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz.

(Petr Chaloupka)

Výstava

Iva Hüttnerová – Obrázky

19. červen – 15. srpen 2021

Rádi bychom Vás pozvali na výstavu olejů známé spisovatelky, herečky a malířky Ivy Hüttnerové, která vás přenesení do „starých dobrých časů“. Z její naivní tvorby dýchá klid a nostalgie. Autorka je vystudovanou herečkou, malovat začala ve svém prvním angažmá – v Karlových Varech v roce 1974. Věnovala se také navrhování kostýmů, jevištních dekorací a plakátů pro různá divadla a televizní pořady. Vydala pět autorských knih a řadu dalších ilustrovala. Moderovala a spoluvytvářela pořad *Domácí štěstí* v České televizi. Sbírá staré předměty z domácnosti, zejména textilie. Dodnes realizovala na 300 autorských výstav v Čechách, na Moravě, Slovensku, ve Stockholmu a v New Yorku. Její obrazy jsou součástí stálých expozic naivního umění v Paříži a Hamburku.

(Veronika Sochůrek)

Výstava

Dracula a ti druzí

11. červen – 12. září 2021

Výstava Letohrádku Mitrovských v Brně o děsivé historii představí reálné postavy z dávné minulosti toužící po lidské krvi.

Příběh nejznámějšího upíra hraběte Draculy byl mnohokrát zfilmován a šlechticův hrad v rumunské Transylvánii dodnes patří k nejnavštěvovanějším památkám celého Balkánu. Ovšem málokdo tuší, že jako literární předloha mohla tvůrci Draculy – Bramu Stokerovi – posloužit jihočeská kněžna Eleonora Amálie ze Schwarzenbergu, s jejímž tajemným osudem vás výstava také seznámí.

Střední Evropa byla bohatá na případy upírství – už středověké kroniky zmiňují několik zásadních případů. Renesanční monstrum Alžběta Báthoryová známá jako Čachtická paní se ráda koupala v krvi svých obětí, karlístejnská paní Kateřina Bechyňová z Komárova v polovině 16. století umučila nejméně 14 poddaných. Připomeneme i pověst o zámeckém správci ze Žďáru – Aloisi Ulrichovi, který se lidem zjevoval i po své smrti a musel být znovu usmrčen. Pozdější upírské šílenství v dobách baroka, během kterého byl překopán kdejaký hřbitov, musela rázně zastavit až císařovna Marie Terezie.

Na výstavě se dozvíte, jak upíra rozpoznat a hlavně jak se proti němu chránit. Kdy použít cibuli a kdy česnek, co provádět s kuchyňskou solí, z jakého dřeva bude nejlepší vyrobit naostřený kůl, kterým upírovi probodnete srdce a jestli chodí upíři sát i za bílého dne...

„Kromě poutavých textů jsou na výstavě prezentováni upíři ve stylizovaných scénách (např. starobyklý hřbitov plný vampýrů, přepadení upírem v ložnici, napadení vlkodlakem ad.). Figury vypadají velice věrohodně. Nechtěli jsme ponechat náhodě žádný detail, takže postavy mají skleněné oči, ostré zuby a dobové šaty včetně účesů. Speciálně pro tuto výstavu také vznikly ‚oživlé‘ obrazy, které vystraší úplně každého návštěvníka,“ upřesnil kurátor výstavy Mgr. Petr Lukas.

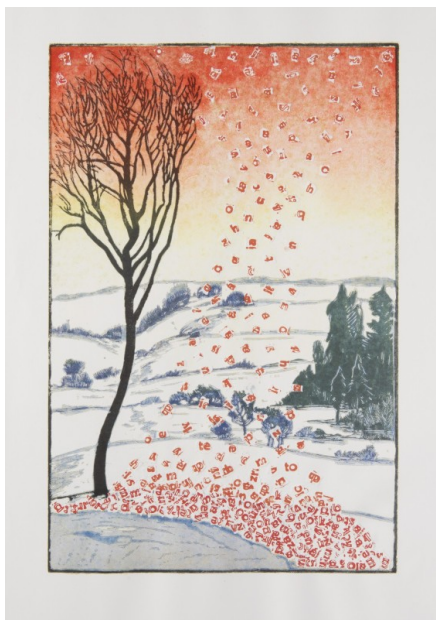
(Petr Chaloupka)

Výstava v Portmoneu

Recyklace.

Oldřich Hamera, pocta Josefu Váchalovi a dalším outsiderům českého výtvarného umění

27. březen 2021 – 29. květen 2022

Právě před devadesáti lety vydal malíř a grafik Josef Váchal knihu *Šumava umírající a romantická*, jedno z nejvýznamnějších děl českého umění a české knižní kultury 20. století. Výtvarník Oldřich Hamera připomíná toto výročí pracemi, které vznikly z makulatur reprintu knihy, který se v roce 2008 rozhodl vydat Ladislav Horáček v nakladatelství Paseka. Makulatura znamená vadný tisk či výtisk, bezcennou tiskovinu nebo knihu. Hamera makulatury „recykluje“. V jeho rukou se tyto nepotřebné tiskové listy proměnily v šumavská zákoutí, ve vzpomínky na Váchala, ale také další mistry české grafiky jako byl Bohuslav Reynek, Vladimír Boudník nebo Jiří Kolář, mistr koláže. Hamerovy koláže a asambláže jsou doprovázeny malým váchalovským zvěřincem z rukou Evy Čapkové. Mezi exponáty se objeví i faksimile Šumavy od nakladatelství Paseka, luxusně svázané v knihařské dílně Lubomíra a Miroslavy Krupkových.

Oldřich Hamera (*1944) patří mezi přední české grafiky, jeho učitelem byl Vladimír Boudník, který ho přivedl také ke spisovateli Bohumilu Hrabalovi. V 70. letech Hamera založil samizdatové nakladatelství *Explosionalismus*, kde vedle textů Hrabalových, Klímových a bibliofilii věnovaných především Vladimíru Boudníkovi vydal *Intimní deník Karla Hynka Máchy*, za nějž dostal v roce 1976 Cenu Jiřího Koláře za

literaturu. V umění se věnuje především netradičním grafickým technikám, kresbě, koláži a malbě. Jeho celoživotním koníčkem je mineralogie a paleontologie, zkameněliny a nerosty se tak často objevují i v jeho výtvarných dílech.

(Hana Klimešová)

Dětská herna

od 16. března 2021

Hrají si Vaše děti rády? A co Vy dospělí? Jestli ano, tak právě pro Vás je otevřena naše dětská herna. Je to místo pro volné hraní dětí s rodiči a najdete zde několik zastavení či koutků, kde budou připravené různé aktivity určené nejen ke hraní, ale také k tvoření. Děti si budou moci pohrát v oblíbeném muzejním domečku, skládat puzzle, oblékat panenky a mnoho dalšího. Na své si přijdou kluci i holčičky. Věříme, že návštěva naší herny bude pro všechny příjemným zážitkem a relaxací během prohlídky muzea.

(Renata Kmošková)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Retrogaming

Počátky osobních počítačů u nás

22. červen – 29. srpen 2021, Muzeum Vysočiny Třebíč

Interaktivní výstava historických počítačů a počítačových her –
více zde:
<http://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocatky-osobnich-pocitacu-u-nas-2021-06-22>

Krvavý román Josefa Váchala

23. červen – 29. srpen 2021, Památník písemnictví na Moravě, Rajhrad

Výstava je věnována nejznámějšímu tisku Josefa Váchala, který vydal v roce 1924 v nákladu 17 exemplářů.

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice v Pardubickém kraji – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany a Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt B. Smetany a Portmoneum – Museum Josefa Váchala nejsou bezbariérové (několik schodů, či převýšení; úzké průchody apod.), přístupné jsou pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, 739 031 857, nemcova@rml.cz

Pamětní deska L. Horáčka – Mgr. René Klimeš, 739 031 849, klimes@rml.cz

Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Lektorované programy – Renata Kmošková, kmoskova@rml.cz

Iva Hüttnerová – MgA. Veronika Sochůrek, 461 615 287, sochurek@rml.cz

Dracula / Retrogaming / Zmatené peníze / sbírka časopisů – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Jirásek / Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, bostik@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele: Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!